

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 จาก 70 โรงเรียน จำนวน 720 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 70 โรงเรียน จำนวน 252 คน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 173 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 79 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน จากตารางของ

เครื่องซี และมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธี เปรียบเทียบสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม จำนวน 43 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.00 เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้สถิติ t - test
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาความถี่ คิดเป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 252 คน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 68.65 และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 31.35 ตามลำดับ

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมมี ปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.27$) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.20$) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 3.19$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 3.12$)

เมื่อพิจารณาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.19$) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.03$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 3.03$) และด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 3.01$)

ส่วน โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.31$) ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.27$) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 3.27$) และ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 3.17$)

2.1 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 13 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การวางแผนร่วมกับโรงเรียนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.40$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.37$) และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.30$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้าน
 วิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหา
 การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และทิศทาง
 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง 13 ข้อ เรียง
 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการ
 ของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.42$) การวางแผนร่วมกับโรงเรียนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับ
 การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.34$) และ การมีส่วนร่วม
 ในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.24$)
 ตามลำดับ

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
 เช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมใน
 การกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.49$)
 การวางแผนร่วมกับโรงเรียนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง
 มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.43$) และการสนับสนุนและหาที่เรียนให้แก่เด็กในเขต
 พื้นที่บริการได้เข้าเรียนในโรงเรียนให้มากที่สุด รวมทั้งการประสานงานเพื่อจัดหาที่เรียนให้แก่
 เด็กได้การส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ร่มรื่นและสวยงาม
 ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ

2.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณ
 ของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.36$) การวางแผนกับโรงเรียน ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ
 งบประมาณ บริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ($\bar{x} = 3.22$) และ การศึกษาและทำ
 ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.21$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหา

การปฏิบัติงานด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.30$) การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.14$) และ การวางแผนกับโรงเรียน ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ($\bar{x} = 3.04$) ตามลำดับ

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.39$) การวางแผนกับโรงเรียน ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป และการเสนอแนวทางให้มีการใช้ ดูแล และบำรุงรักษาอาคารสถานที่วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ ($\bar{x} = 3.31$) ตามลำดับ

2.3 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ในโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.21$) การให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการที่กฎหมายกำหนด ($\bar{x} = 3.20$) และ การให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.17$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 3.11$) การเสนอแนะความต้องการจำนวนและอัตรากำลังตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.06$) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน

และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.04$) ตามลำดับ

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ในโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการที่กฎหมายกำหนด ($\bar{x} = 3.28$) และ การให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.23$) ตามลำดับ

2.4 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.30$) การมีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนและท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.27$) และ การได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและเห็นความสำคัญของการศึกษา ($\bar{x} = 3.17$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนและท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.19$) การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.15$) ตามลำดับ

ส่วน โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.36$) การได้รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.33$) และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.32$) ตามลำดับ

3. ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน วิชาการ และ ด้านการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอแนะการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 29.45 ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานแจกทุกคน คิดเป็นร้อยละ 21.92 และ ควรพาไปศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 20.55 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นประกอบด้วยบุคคลที่มาจากหลาย ๆ อาชีพ การที่มาทำหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ดังนี้ การกำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนิน

กิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการที่จะทำหน้าที่ ดังที่กล่าวมาได้นั้น ต้องเสียสละเวลาของตนเองมาประชุม หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทาง โรงเรียนขอความร่วมมือไป ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะมีปัญหาอยู่บ้าง มากน้อยตามแต่ภูมิหลัง ของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละคน แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วจะอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ยังไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการปฏิรูป การศึกษา โดยยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ ให้มีเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาได้ บริหารจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ครอบคลุมงานการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล คือบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ บทบาท หน้าที่ด้านงบประมาณ บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล และบทบาทหน้าที่ ด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 9-29)

จากขอบข่ายของบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่มากครอบคลุมการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด ส่งผลให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ มีปัญหาอยู่บ้าง เป็นเพราะสาเหตุหลาย ประการ เช่น คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเอง ความแตกต่างด้าน วุฒิการศึกษา แนวความคิด ขาดการประสานงานที่ดีหรือแม้กระทั่งเรื่องของเวลาก็เป็นปัญหา อีกอย่างหนึ่ง เพราะคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแต่ละคนก็ต้องประกอบอาชีพของ ตนเอง อาจไม่มีเวลาในการร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างเต็มที่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนก็ยังมีความตั้งใจ และมี ความพยายามในการ ให้ความร่วมมือเพื่อที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อที่จะเห็นเยาวชนของชาติซึ่งเป็น บุตรหลานของเขาเองได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง จากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาทำให้ ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระพีพัฒน์ ศิริจันทร์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไร ศรีทุมมา (2542 : 73-75) ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัญหาระดับปานกลาง ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง แต่ก็อาจจะมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารที่ ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดพิมพ์และแจกให้กับ โรงเรียนในสังกัด นอกจากนั้นการพบปะพูดคุยกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเอง จึงทำให้คณะกรรมการบางคนอาจจะมี ความรู้บ้าง ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนขนาดใหญ่มี ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นสาเหตุที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางท่านอาจจะเคยได้เข้ารับการอบรมเสริมความรู้ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นอาจประกอบด้วยผู้ปกครองของนักเรียนในชุมชน อาจจะมีพื้นฐานด้านความรู้ที่แตกต่างกันเวลามาปฏิบัติงานก็ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปด้วย ปัญหาเหล่านั้น เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วอาจทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งสอดคล้องกับประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผนร่วมกับโรงเรียนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน และ การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาบางท่านที่จบการศึกษาในระดับปริญญาอาจจะมีความรู้อยู่บ้าง ส่วนบางท่านนั้นอาจจะไม่มีความรู้ในเรื่องนี้เลย แต่บางโรงเรียนก็อาจจะมีการจัดอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ความรู้ในบทบาทของตนเอง ดังนั้นทำให้ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ วรวรรณ เกื่อนนาคี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัญหาระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความสามารถในเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะให้ทางโรงเรียนดำเนินการให้แล้วเสร็จ จากนั้นจึงเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาให้ความเห็นชอบบทบาทหน้าที่นั้นผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งก็คือผู้อำนวยการฝ่ายเลขาคด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้นงานวิชาการมีขอบข่ายของงานที่จะต้องปฏิบัติเท่าเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่บุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นมีน้อยกว่า ดังนั้นเวลาที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมา

ปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้ ก็จะประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า บทบาทหน้าที่ ด้านงบประมาณ นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งการที่จะให้ความเห็นชอบได้นั้นต้องมีพื้นฐาน ความรู้ในเรื่องงบประมาณของทางโรงเรียนมากพอสมควร แต่เรื่องเหล่านี้สามารถที่จะเรียนรู้ หรือศึกษาเพิ่มเติมได้ ดังนั้นทำให้ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหา การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัญหาระดับ ปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และ โรงเรียน ขนาดเล็ก โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้ เพราะว่าการบริหารงบประมาณของโรงเรียนนั้นตามความเป็นจริงแล้วจะมีเจ้าหน้าที่การเงิน ของทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องเอกสาร หลักฐานการใช้จ่ายเงิน ส่วนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเพียงมาให้ความเห็นชอบ หรือมาร่วมรับรู้การใช้จ่ายงบประมาณของ ทางโรงเรียนเท่านั้น ทำให้ไม่เข้าใจในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณ ด้วยเหตุนี้เองจึง ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนเม็ดเงินที่จะนำมา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ เพราะทางรัฐบาลจัดสรรให้เท่ากับจำนวนนักเรียน ดังนั้นจึงส่ง ผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

4. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ ว่าบทบาทหน้าที่ ด้านการบริหารงานบุคคลนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน

การกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่น ในโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องศึกษา เรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ แต่ปัญหาในการปฏิบัติงานก็ยังมีอยู่ ดังนั้นทำให้ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับ สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัญหาระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นมีบุคลากรจำนวนมาก การที่จะจัดอบรม หรือพัฒนา โดยการไปศึกษาดูงานก็ทำได้ลำบาก งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการก็มากตามไปด้วย แต่ในทางกลับกันงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรก็มากตามไปด้วยเหมือนกัน ดังนั้นทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ถึงแม้จะมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรค่อนข้างน้อย แต่จำนวนบุคลากรที่มีอยู่ไม่มากการที่จะบริหารจัดการ หรือพัฒนา ก็สามารถทำได้อย่างสะดวก และคล่องตัวการบริหารจัดการก็สามารถทำได้ง่าย ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า บทบาทหน้าที่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนใหญ่ที่มีปัญหานั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนและท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียน และการได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งบทบาทหน้าที่เหล่านี้คณะกรรมการจะต้องมีความรู้

ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดี เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในความเป็นจริงนั้น อาจจะมีบางส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นทำให้ทำให้ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับ สำราญ หาญประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ปัญหาระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ และ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นสภาพของชุมชนก็มีเนื้อที่อาณาเขตกว้างตามไปด้วย การที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องทำหน้าที่การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและเห็นความสำคัญของการศึกษานั้นทำได้ค่อนข้างลำบาก เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำหน้าที่นี้ก็มีไม่กี่คน ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การได้รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งมีปริมาณงานที่จะต้องดำเนินการค่อนข้างมาก แต่จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการมีน้อย ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ประมวลทรัพย์ ไวสาหลง (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

6. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองมหาสารคาม ในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทั้งสองขนาด ทุกฝ่ายได้รับการอบรมให้ความรู้ ตลอดจนได้เอกสารคำชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้มีการประสานงาน ประชุมปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อกำหนดงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ อันจะเป็นผลให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนทั้งสองขนาดไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านวิชาการและด้านการบริหารงานบุคคลนั้นพบว่า ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่ไม่แตกต่างกัน เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสองขนาดทุกฝ่ายได้รับการอบรมให้ความรู้ ตลอดจนได้เอกสารคำชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังได้รับการประสานงาน ประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อกำหนดงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทั้งสองขนาดไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพราะว่า ในการจัดสรรงบประมาณของทางกระทรวงศึกษาธิการมาให้โรงเรียนต่าง ๆ นั้นจะใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียน ถ้าโรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนมากก็จะได้รับคำรายหัวในการจ่ายเพื่อจัดการศึกษาตามจำนวนนักเรียน ด้วยเหตุนี้เองโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนเป็นจำนวนมาก การวางแผนเพื่อใช้จ่ายงบประมาณก็สามารถทำได้สะดวก และมีประสิทธิภาพมากกว่า เพราะมีงบประมาณให้บริหารได้มากกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะบริหารงบประมาณในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ก็จะต้องพิจารณา

ให้คิดเพื่อให้ได้โครงการที่ดี มีประโยชน์และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านงบประมาณ หรือแม้แต่การบริหารงานทั่วไปในเรื่องต่าง ๆ ก็มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถเข้าร่วมในการกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องให้กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณในเรื่อง คือ การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนนั้นมีปัญหามากที่สุด ดังนั้นทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณของทางโรงเรียนให้มากขึ้น และควรพาคณะกรรมการสถานศึกษาไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้นมีปัญหามากที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรทำหน้าที่ในส่วนนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดโครงการพัฒนาคณากรรร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป ในเรื่อง การให้ความเห็นและ

ข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นนั้นมีปัญหามากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้เข้าร่วมเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชน และ โรงเรียนรัฐบาล เพื่อจะได้ทราบข้อแตกต่างในการปฏิบัติงาน และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแนวทางเดียวกัน

2.3 ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง